

T.N.Qori Niyoziy nomidagi O'zbekiston Pedagogika
fanlari ilmiy tadqiqot instituti

UZLUKSIZ TA'LIM

ILMIY-USLUBIY JURNAL

2021
maxsus son

DJURAYEV Risbay
Bosh muharrir

Jurnal 2001 yildan nashr qilina boshlangan.

O'z MAAdan 2007 yil 3-yanvarda № 0101-tartib raqami bilan qayta po'yxatdan o'tgan.

Jurnalda e'lon qilingan maqolalardan iqtibos keltirilganda «Uzluksiz ta'lim» jurnalidan olinganligi ko'rsatilishi lozim.

Tahrir hay'ati:

Sherzod *SHERMATOV*
Uzoqboy *BEGIMQULOV*
Alisher *UMAROV*
Nargiza *RAXMANQULOVA*
Xolboy *IBRAGIMOV*
Shavkat *QURBONOV*
Roxatoy *SAFAROVA*
Islom *ZOKIROV*
Dono *G'ANIYEVA*
Lobar *QARAXANOVA*
Dusmurod *DJURAYEV*

Tahririyat manzili:

100027, Toshkent sh.,
Furqat ko'chasi,
174-uy.

O'zPFITI

Tel.: (71)-245-92-34

(93)-503-52-07

e-mail: uzluksiztalim_jurnal@mail.ru
liya_2305@mail.ru

TA'LIM MAZMUNI UZLUKSIZLIGI

- 3 **S.T.Turg'unov**
Uzluksiz ta'lim tizimida pedagogik jarayonlar samaradorligini ta'minlash
- 9 **A.G'.Turg'unboyyeva**
O'smirlik davrida xarakter aktsentuatsiyasi va xarakterning shakllanishi
- 13 **M.A.Maxsudova**
Turli yosh davrlarida muloqotning rivojlanishi
- 17 **Z.B.Kurbanova**
Bolalar ijtimoiylashuvini tashxis qilish uzluksiz ta'lim samaradorligi omili sifatida
- 21 **Yo.T.Djumanazarov**
Maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirish ishlarini tashkil etishning ayrim psixologik aspektlari
- 25 **S.Yu.Akbarov**
Kattalarga ta'lim berish samaradorligini oshirish – yangi davr talabi sifatida
- 28 **A.A.Xusanov**
Bo'lgusi o'qituvchi-logopedlarni inklyuziv ta'lim muhiti sharoitida pedagogik faoliyatini ilmiy tashkil etish pedagogik muammo sifatida
- 32 **D.D.Oribhoyyeva**
Maktab yoshidagi o'quvchilar ijtimoiy kompetentligining tarkibiy qismlari
- 36 **M.B.Badritdinova**
O'smirlarda tafakkur rivojlanishining psixologik xususiyatlari
- 39 **Z.O.Rahmatullayeva**
Bolalarda emosional intellektni shakllantirishning samarali omillari
- 42 **D.H.Ergasheva**
O'quv-bilish faoliyati muhitida bola mustaqilligining psixologik xususiyatlari
- 46 **D.H.Ergasheva**
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar bilish faoliyatida mustaqillikni rivojlantirish omillari
- 50 **N.O.G'aniyeva**
O'smirlik davrida ijtimoiy qo'rquv holatlarining namoyon bo'lishi
- 54 **N.A.Vaxobova**
Oilada bolani maktab ta'limiga «shaxs» sifatida tayyorlashning ijtimoiy-psixologik omillari
- 58 **I.P.Маусупова**
Особенности типов темперамента и их влияние на профессиональное самоопределение личности
- 64 **Sh.J.To'ychiyeva**
Psixologik mahoratli o'qituvchi – davr talabi
- 66 **M.Abdullayeva, N.Abdullayeva**
Oiladagi muloqotning o'ziga xos xususiyatlarining shakllanishi
- 70 **M.Abdullayeva, D.Abdullayev**
O'smirlarni sport musobaqalariga tayyorlashning o'ziga xos jihatlari
- 74 **Z.B.Kurbanova, M.N.Rustamova**
O'quvchilar kreativ qobiliyatini o'rganishning diagnostik vositalari
- 78 **Sh.B.Tursunova**
O'qituvchi kasbiy kompetentligini shakllantirish omillari
- 81 **Sh.B.Tursunova**
O'qituvchi kasbiy kompetentsiyasi rivojlantirishida kreativ muloqot omillari
- 85 **A.A.Soliyev, M.Y.Mirvaliyeva**
O'smirlar sotsial statusini shakllantirishiga ta'sir etuvchi omillar
- 89 **G.Tulyaganova**
Shaxs rivojlanishining turli bosqichlarida o'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishning psixologik xususiyatlari
- 93 **O.R.Nabiyeva**
Reproduktiv yoshdagi ayollar ruhiyatida kuzatiladigan o'zgarishlar
- 98 **M.N.Rustamova**
Pedagogik faoliyat samaradorligining psixologik omillari
- 101 **G.Sh.Tursunova**
Egotsentrizm shaxs xususiyati sifatida
- 104 **A.N.Qurbonboyev**
O'zini o'zi faollashtirish psixologik tadqiqotlar predmeti sifatida
- 108 **D.B.Toshpo'latova, N.Maxmudova**
Oliy ta'lim muassasalari maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarini pedagogik faoliyatga tayyorlash jarayonlarini takomillashtirish mexanizmlari

KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O'QUVCHILAR BILISH FAOLIYATIDA MUSTAQILLIKNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI

D.H. ERGASHEVA,

NamDU Psixologiya kafedrası o'qituvchisi

Maqolada kichik maktab yoshidagi o'quvchilar bilish faoliyatining o'ziga xos omillari keng yoritilgan. Shuningdek bu davrda bilish faoliyatidagi o'quvchining mustaqilligi xususiyatlari haqida ham so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: *kichik maktab yoshi davri, muloqot, ta'lim-tarbiya, bilish jarayonlari, mustaqil fikr.*

В статье широко рассматриваются специфические факторы познавательной деятельности учащихся младшего школьного возраста. Также говорится об особенностях самостоятельной деятельности студента в познавательной деятельности в этот период.

Ключевые слова: *Период в возрасте начальной школы, общение, образование, познавательные процессы, самостоятельное мышление.*

The article covers a wide range of specific factors of cognitive activity of students at junior school age. It is also mentioned about the features of the independence of the student in cognitive activities during this period.

Key words: *Elementary school period, communication, education, cognition processes, independent thought.*

Bugungi kunda barcha rivojlangan mamlakatlar qatori yurtimizda xam yoshlar ta'lim-tarbiyasiga katta e'tibor berilmoqda va ushbu yo'nalishlar bo'yicha muhim bo'lgan, Davlat dasturlari qabul qilinmoqda. Shu kungacha ta'lim tizimida olib borilgan islohotlar shiddat bilan rivojlanayotgan davr taqozosiga ko'ra muhim bosqichga ko'tarildi.

Ta'lim tizimini takomillashtirish, Ilm-fan sohasi rivojini jadallashtirish masalalariga bo'lgan e'tibor yurtboshimiz tomonlaridan ta'kidlanishicha eng avvalo, ustoz-murabbiylar yuksak ehtiromga loyiqligini yana bir bor eslatib, pedagoglarning jamiyatdagi nufuzini oshirish kerakligini ta'kidladi.

Uzluksiz ta'lim tizimining barcha bosqichlarida tub islohotlar olib borilmoqda va ularning mazmun – mohiyatini kelajagimiz vorislari bo'lgan yosh avlodni intellektual salohiyatli, ma'naviy yetuk, jismonan baquvvat, innovatsion rivojlangan barkamol shaxs qilib tarbiyalash masalalarini hal qilish tashkil etadi.

Kichik maktab yoshi davrini bolaning turli faoliyatlarda muvaffaqiyatga erishishini belgilab beruvchi asosiy shaxsiy xususiyatlarini yuzaga kelish va mustaxkamlash davri deb xisoblash mumkin. Bu davrda muvaffaqiyatga erishish motivlari tarkib topish bilan bir qatorda mustaqillik, mexnatsevarlik kabi sifatlar rivojlanadi. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda mexnatsevarlik asosan o'qish va mexnat faoliyatida rivojlanadi va

– zamonaviy o‘qituvchi o‘z o‘quvchilarini ma’naviy va ma’rifiy jihatdan savodxon bo‘lishiga erisha olishi, milliy mafkuramiz g‘oyalari o‘z o‘quvchilari ongiga va qalbiga singdira olishda intellektual salohiyatga ega bo‘lishi, milliy va umuminsoniy qadriyatlarining psixologik xususiyatlari bo‘yicha chuqur bilimga ega bo‘lishi kerak;

Yurtimiz olimlari tadqiqotlarida ko‘p marotaba ta’lim oluvchilar o‘quv-bilish faoliyatini shakllantirishga bag‘ishlangan ishlar olib borilgan. Ushbu izlanishlarda tadqiqot oldiga qo‘yilgan muammoga mos didaktik va psixologik imkoniyatlar aniqlangan hamda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘quv-bilish faoliyatini shakllantirish tamoyillari ishlab chiqilgan.

Mazkur xususiyatlar shunisi bilan ham qimmatli, ular tufayli pedagoglar o‘z o‘quvchilarini individual-psixologik xussiyatlarini xisobga olib, ma’naviy jihatdan xam tarbiyalashga tayyor bo‘ladi. Bu hozirda bo‘lajak mutaxassislariga qo‘yiladigan davlat talablaridan biridir. Bunday talabning maqsadi bo‘lajak avlodni ma’naviy jihatdan yetuk va o‘z mustaqil fikriga ega, tafakkuri boy qilib tarbiyalashdan iboratdir. Bu borada barcha omillar kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarning ma’naviy dunyoqarashini kengaytirishga xamda mustaqil tafakkurli bo‘lishiga salmoqli hissa qo‘shish bilan birga mafkuraviy immunitetini psixologik jihatlarini mustahkamlashga keng imkoniyatlar yaratadi.

Xulosa qilib aytganimizda yuqorida keltirilgan fikrlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, kichik maktab yoshidagi o‘quvchilar o‘quv-bilish faoliyatida mustaqillikni rivojlantirish ko‘nikmalari boshlang‘ich ta’lim mazmunini istiqbolga yo‘naltiruvchi eng muxim omillardan biridir deb belgilashimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Z.Nishanova., va boshq.. Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi. T.”Toshkent” nashr. 2018y.–S 45.
2. Xo‘jamurodov I. Ma’naviy qadriyatlar va milliy o‘zlikni anglash Toshkent. 1991 y.-87b.